

Vraag 1 Kunt u inzichtelijk maken wat er verandert ten opzichte van het beleid dat de raad eerder heeft vastgesteld? Welke bestaande uitgangspunten blijven behouden?

Beantwoording:

Begin 2021 is door u als raad het *Koersdocument Transformatie sociaal domein 2020 – 2030* vastgesteld. In dit document is het hoofddoel voor de komende 10 jaar vastgelegd: het realiseren van een maatwerkgericht, nuchter en solide sociaal domein. Om dit doel te bereiken wordt ingezet op vier strategische doelen: Meer veerkracht, Meer preventie, Meer maatwerk en Meer innovatie. Deze vier doelen zijn nader uitgewerkt in het beleidsplan *Naar een nieuw sociaal domein*. Het beleidsplan is in 2022 door u als raad vastgesteld, en beslaat de periode 2022 – 2026.

Dit jaar eindigt de looptijd van ons beleidsplan *Naar een nieuw sociaal domein*. In 2027 wordt een nieuw beleidsplan aan u voorgelegd, waarin het hoofddoel zoals vastgelegd in het *Koersdocument* nog steeds het uitgangspunt is, evenals de vier strategische doelen.

Met het nieuwe beleidsplan wordt de vraag beantwoord: Wat is de komende jaren nodig om in 2030 een maatwerkgericht, nuchter en solide sociaal domein te realiseren?

Tegelijkertijd wordt de ontwikkeling naar een nieuw beleidsplan gebruikt om onder andere in samenspraak met onze inwoners en samenwerkingspartners vast te leggen wat nodig is om zo goed mogelijk in te spelen op de uitdagingen van het sociaal domein en onze samenleving de komende jaren. Hierbij brengen we ook, met de blik gericht op 2040, de trends en ontwikkelingen in kaart.

Vraag 2 Wat gaat u precies meten bij de nulmeting, waarom kiest u voor deze indicatoren en wat wilt u met de uitkomsten inzichtelijk maken?

Beantwoording:

In maart dit jaar is door de VNG, namens alle gemeenten, een convenant afgesloten met het Rijk over het vormen van stevige lokale teams. Daarnaast is er een Richtinggevend Kader vastgesteld, dat de uitgangspunten beschrijft waaraan een stevig lokaal team moet voldoen.

Echter we beginnen deze ontwikkeling niet bij nul. We hebben in Het Hogeland al een toegang, oftewel het sociaal loket, en integrale sociale teams. Dit geldt voor elke gemeente. Daarom heeft de VNG een instrument ontwikkeld waarmee inzicht wordt verkregen waar de gemeente zich bevindt ten opzichte van de uitgangspunten van het richtinggevend kader. Dit instrument wordt het Verkenninginstrument Toegang genoemd, afgekort VIT.

Het VIT wordt gebruikt om een nulmeting te doen, zodat inzichtelijk wordt waar Het Hogeland nu staat in de ontwikkeling naar stevige lokale teams. In deze nulmeting staan drie perspectieven centraal: het inwonersperspectief, het uitvoeringsperspectief en het (gemeentelijk) beleidsperspectief. Hierdoor wordt een breed beeld verkregen van de ervaringen, zowel beleidsmatig als van de professionals en de inwoners.

Door het VIT ook tijdens de ontwikkeling naar stevige lokale teams te herhalen, wordt gevolgd wat er daadwerkelijk veranderd. Waar zien we vooruitgang? Waar blijft de ontwikkeling achter? En wat is er nog nodig om de volgende stap te kunnen zetten?

Voor u als raad biedt het instrument inzicht in de voortgang én in de resultaten van de ontwikkeling. Deze informatie kan vervolgens worden gebruikt bij besluiten over vervolgstappen.

De uitkomst van het verkenninginstrument is daarnaast een belangrijke bouwsteen voor het nieuwe beleidsplan sociaal domein. De uitkomsten laten zien welke opgaven de komende periode extra aandacht vragen en bieden een vertrekpunt om nieuwe beleidsdoelen te formuleren en de resultaten daarvan later te kunnen volgen.

Vraag 3 Wat doet de gemeente op dit moment om eenzaamheid tegen te gaan en hoe zorgt u voor een structurele aanpak die verder gaat dan de landelijke campagneweek en de bestaande thuiskamers?

Beantwoording:

Bij de ontwikkeling van het nieuwe beleidsplan is er aandacht voor eenzaamheid en de wijze waarop wij hier op een meer structurele manier invulling aan gaan geven. Op dit moment geven we uitvoering aan het Plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), waarin eenzaamheid gekoppeld is aan de doelstelling 'Het versterken van de sociale basis'. Eenzaamheid hangt samen met tal van maatschappelijke opgaven zoals het creëren van een stevige sociale basis, het verbeteren van de mentale gezondheid, het tegengaan van armoede, de inrichting van de fysieke leefomgeving, het werken aan gezondheidspreventie en het stimuleren van vrijwilligerswerk. Op al deze onderdelen wordt door ons ingezet, waarbij er aandacht is voor eenzaamheid onder jonge en oudere inwoners van onze gemeente. Zo is recent een samenwerking gestart met de Stichting Epic Youth om jongeren online te bereiken en een veilige (online) plek te bieden. In de bibliotheken zijn uitnodigingskaartjes met de tekst 'Ga je mee?' verkrijgbaar. Met deze kaartjes kunnen inwoners anderen uitnodigen om samen iets te doen, zoals een bezoek aan de Thuiskamer, een sportactiviteit of een muziekvereniging. Daarnaast kunnen inwoners vanaf 18 jaar door de huisarts verwezen worden naar Welzijn op Recept. Aan elke huisartsenpraktijk is een welzijnscoach verbonden. Hierdoor komen onderliggende problemen van inwoners beter aan het licht. Vaak speelt hierbij eenzaamheid. De welzijnscoach kan hen dan een helpende hand bieden.

Vraag 4 Sinds 2026 heeft de gemeente wettelijke taken op het gebied van suïcidepreventie. Welk beleid heeft de gemeente hiervoor ontwikkeld en hoe wordt hieraan uitvoering gegeven?

Beantwoording:

De Groninger gemeenten zijn in gezamenlijkheid en onder begeleiding van de GGD bezig om vorm en inhoud te geven aan de nieuwe wettelijke taken die gemeenten hebben op het gebied van suïcidepreventie. De gemeenten hebben hiervoor een jaar de tijd gekregen.

Het beleid zal, conform het advies van de Stichting 113 Zelfmoordpreventie, grofweg bestaan uit periodieke communicatiecampagnes en bewustwordingscampagnes over suïcide en mentale gezondheid, en uit trainingen voor professionals die in contact staan met inwoners, zogenaamde gatekeepertrainingen. Deze trainingen leren professionals om signalen van somberheid en suïcidaliteit te herkennen en het gesprek hierover aan te gaan.

In het kader van bewustwording hebben we in september jl. als gemeente al de activiteit Walk into the Light mede georganiseerd, die positief ontvangen is. Hiervoor hebt u als raad een uitnodiging ontvangen. Ook zijn we samen met de andere Groninger gemeenten een campagne aan het voorbereiden die in 2027 door de hele provincie heen uitgedragen kan worden. De insteek van het beleid is gericht op het zoveel mogelijk wegnemen van het taboe rondom het praten over suïcidale gedachten.

Wij verwachten dat wij u dit jaar het provinciale plan suïcidiepreventie kunnen aanbieden.

Vraag 5 Welke besparingen verwacht u door het anders organiseren van de jeugdzorg, hoe zijn deze onderbouwd en welk deel van de ingeboekte besparingen ontstaat doordat er simpelweg minder geld beschikbaar wordt gesteld?

Beantwoording:

De beweging binnen de jeugdzorg is gericht op het bieden van passende ondersteuning zo dichtbij mogelijk bij het gezin, waarbij preventie, vroegsignalering en de inzet van lokale voorzieningen worden

versterkt. Het uitgangspunt daarbij is dat ondersteuning eerder en beter aansluit bij de hulpvraag van inwoners, waardoor zwaardere vormen van jeugdhulp waar mogelijk kunnen worden voorkomen. Aan deze ontwikkeling zijn ook financiële verwachtingen verbonden. De omvang van de daadwerkelijke besparingen is echter afhankelijk van de mate waarin de beoogde veranderingen in de praktijk worden gerealiseerd. Daarom worden de effecten van de ingezette maatregelen zowel inhoudelijk als financieel gemonitord. Daarbij is het niet uitgesloten dat de investeringen die nodig zijn om de beweging mogelijk te maken op korte termijn eerst leiden tot hogere kosten, voordat eventuele financiële effecten zichtbaar worden. Het is van belang dat financiële resultaten niet op zichzelf staan, maar altijd in samenhang worden gewogen met de inhoudelijke impact en risico's.

Vraag 6 Hoe stelt u vast of de hulpvraag daadwerkelijk afneemt en hoe voorkomt u dat kosten slechts verschuiven naar de Wmo, het onderwijs, veiligheid, bestaanszekerheid of andere gemeentelijke voorzieningen?

Beantwoording:

Samen sterk Het Hogeland is een incidentele investering die niet alleen het sociaal domein betreft. De middelen worden ook benut voor onze bedrijfsvoering, zodat zij de uitvoering van *Samen sterk Het Hogeland* zo optimaal mogelijk kunnen faciliteren. Op dit moment is onze bedrijfsvoering hiervoor nog onvoldoende toegerust. Het gaat hierbij onder andere om onze informatievoorziening.

Via onze Monitor Sociaal domein & Samenlevingszaken houden we zicht op de realisatie van de doelen van het beleidsplan *Naar een nieuw sociaal domein*. U heeft de monitorrapportage over het jaar 2025 van ons ontvangen.

Er is een volgende stap nodig om meer grip en inzicht te krijgen. We werken daarom verder aan informatiegestuurd werken. We combineren cijfers over bijvoorbeeld aantallen, kosten, stapeling van ondersteuning en huishoudens met de ervaringen van inwoners en professionals. Zo zien we niet alleen wat er verandert, maar kunnen we ook steeds beter begrijpen waarom ontwikkelingen wel of niet het gewenste resultaat opleveren. Daarmee ontstaat gedurende de ontwikkeling een steeds completer beeld: wat zien we in de cijfers, wat merken inwoners en professionals daarvan in de praktijk en wat vraagt dat van onze volgende stap?

Vraag 7 Zijn lokale teams, jongerenwerk, onderwijs, welzijn en gezinsondersteuning daadwerkelijk versterkt voordat specialistische hulp wordt verminderd?

Beantwoording:

Het uitgangspunt is dat voor inwoners in Het Hogeland passende zorg beschikbaar is en blijft. Ook wanneer er specialistische zorg nodig is.

In de beantwoording van de tweede vraag is aangegeven dat we het Verkenningssinstrument Toegang (VIT) tijdens de ontwikkeling naar stevige lokale teams herhalen, zodat we kunnen volgen wat er daadwerkelijk veranderd. Op deze manier is er (in)zicht of we inderdaad de beweging zien naar minder specialistische zorg en of er een toereikende oplossing is voor de vragen van onze inwoners. Door VIT periodiek in te zetten, is er de mogelijkheid om bij te sturen als dat nodig is.

Vraag 8 Hoe heeft de gemeente het toezicht op de kwaliteit en veiligheid van 24-uurs Wmo-voorzieningen georganiseerd? Hoe vaak worden locaties daadwerkelijk gecontroleerd en hoe wordt vastgesteld dat kwetsbare inwoners passende en veilige zorg ontvangen?

Beantwoording:

De gemeente Groningen voert op basis van de centrumregeling het toezicht uit op beschermd wonen (BW) en maatschappelijke opvang (MO) voor alle Groninger gemeenten, dus ook voor de gemeente

Het Hogeland. Daarnaast voert de GGD voor onze gemeente het toezicht op de Wmo-voorzieningen begeleiding, dagbesteding en huishoudelijke ondersteuning uit. Beide toezichthouders rapporteren jaarlijks aan ons via een jaarverslag. Deze jaarverslagen bieden onder andere een overzicht van het aantal onderzoeken en heronderzoeken dat de toezichthouders hebben gedaan, en het aantal meldingen van calamiteiten dat zij in behandeling hebben genomen. De toezichthouder geeft op basis van het (her)onderzoek advies aan ons als college wat een gepaste vervolgstap is. Onderzoek vindt zowel signaalgestuurd als periodiek plaats ter versterking van de kwaliteit en veiligheid binnen de Wmo-uitvoering.

Het jaarverslag 2025 van beide toezichthouders wordt op korte termijn aan u als raad aangeboden. Het jaarverslag 2025 van de gemeente Groningen over BW en MO is pas recent door ons ontvangen. We hebben ervoor gekozen om beide jaarverslagen gelijktijdig aan u aan te bieden, vandaar dat het iets langer heeft geduurd.